

DOCTOR HONORIS CAUSA RAIMON PANIKKAR ALEMANY · CARMINA VIRGILI RODON · JOAN RODÉS TEIXIDOR

hc

Doctor honoris causa

Raimon Panikkar Alemany
Carmina Virgili Rodon
Joan Rodés Teixidor

Universitat de Girona

Doctor *honoris Causa*

**Raimon Panikkar Alemany
Carmina Virgili Rodon
Joan Rodés Teixidor**

Parlaments de la cerimònia d'investidura llegits el dia 28 d'abril de 2008
a l'Auditori de la Mercè de Girona

Girona, abril de 2008

Universitat
de Girona

Edita: Universitat de Girona: Àrea de comunicació i relacions institucionals
Juliol 2008

**Acord del Consell de Govern de la Universitat de Girona del 27 de març
de 2008 (sessió ordinària núm. 3/08)**

«El Consell de Govern, en la sessió ordinària núm. 3/08, que va tenir lloc el dia 27 de març de 2008, va adoptar per assentiment, concedir el títol de doctor honoris causa al Dr. Raimon Panikkar, al Dr. Joan Rodés, i a la Dra. Carmina Virgili.»

PRESENTACIÓ DEL DR. RAIMON PANIKKAR, A CÀRREC
DEL DR. JOSEP M. TERRICABRAS,
PADRÍ DEL DOCTORAND

Rectora Magnífica,
Autoritats,
Collegues,
Amics,

Per a mi és un honor poder exposar avui, en aquesta solemne sessió acadèmica, els mèrits que reuneix Raimon Panikkar i Alemany per ser investit doctor *honoris causa* de la nostra universitat. Raimon Panikkar és, sens dubte, el pensador català viu més reconegut internacionalment. La seva vida i la seva obra mostren, de fet, l'enorme abast temàtic, geogràfic i lingüístic del seu pensament, que ara hauré de presentar de forma resumida.

Raimon Panikkar va néixer el 3 de novembre de 1918 a Barcelona, de pare indi i hindú i de mare catalana i catòlica. Des de petit, doncs, va poder adoptar, cultivar i desplegar tradicions diverses, en les quals no s'ha sentit mai foraster. Va ser ordenat capellà el 1946, el mateix any en què es va doctorar en Filosofia; el 1958 va obtenir el doctorat en Ciències, també per la Universitat de Madrid, i el 1961 el doctorat en Teologia per la Universitat Laterana de Roma. Ha viscut a l'Índia, a Roma, on va ser *libero docente* de la Universitat, i als EUA. Del 1971 al 1987 va ser catedràtic de Filosofia Comparada de les Religions i d'Història de les Religions al Departament d'Estudis Religiosos de la Universitat de Califòrnia, a Santa Barbara, de la qual és ara professor emèrit. El 1987 va tornar a Catalunya i va establir la seva residència permanent a Tavertet (Osona), on ha seguit oferint cursos, seminaris i trobades sobre temes filosòfics, religiosos, culturals i d'aprofundiment de les diferents tradicions de la humanitat. Ha publicat una cinquantena de llibres, la majoria en català, castellà i anglès, traduïts al francès, l'alemany, l'italià, el xinès, el portuguès, el txec, l'holandès i el tamil. Ell mateix va traduir, durant deu anys, una antologia de mil pàgines dels textos dels vedes.

Panikkar ha dirigit més d'una vintena de tesis doctorals d'estudiants d'arreu del món, bàsicament durant la seva estada als EUA. S'han escrit prop d'una trentena de tesis doctorals sobre el seu pensament, algunes de les quals han estat publicades. Ha impartit cursos en universitats de tot el món i

conferències prestigioses com les “Warner Lectures Series” i les “Gifford Lectures”. Ha col·laborat en el projecte de l’obra *Classics of Western Spirituality* (Nova York), que ha publicat fins ara 76 volums, i en l’obra *World Spirituality*, que consta de 25 volums, els tres darrers sota la seva direcció. Aquests dies acaba d’aparèixer el primer volum, en italià, de la seva *opera omnia*, que ha d’abraçar vint volums. Està previst que aquestes obres completes apareguin també en altres llengües, la primera de les quals, el català.

A més d’aquesta gran activitat acadèmica, Panikkar va ser president de Pipal Tree (Bangalore). És fundador i director del Center for Cross-Cultural Religious Studies (Santa Barbara, Califòrnia) i de Vivarium, Centre d’Estudis Interculturals (Tavertet, Catalunya). Des del 1993 és també president de la Societat Espanyola de Ciències de les Religions (Madrid). L’any 1960 va ser un dels fundadors de l’ONG Pax Romana —amb estatut consultiu davant les Nacions Unides—, que treballa per la defensa dels drets i la dignitat de l’home arreu del món. Ha participat en nombrosos col·loquis internacionals de la UNESCO i en moltes altres societats acadèmiques. Dues vegades va ser enviat especial del govern de l’Índia en missió cultural a l’Amèrica Llatina.

Al llarg de la seva vida ha rebut nombrosos premis i distincions, entre els quals cal destacar tant els reconeixements internacionals (Premio Español de Literatura (1961), Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya (1999), títol de Chevalier des Arts et des Lettres del govern francès (2000), Medalla de la Presidència de la República Italiana (2001)), com els estrictament acadèmics (doctor *honoris causa* per la Universitat de les Illes Balears (1997), per la Facultat de Teologia de la Universitat de Tübingen (2004) i per la Facultat de Sociologia de la Universitat d’Urbino (2005)). La Universitat de Califòrnia atorga anualment un premi, que porta el nom de The Raimundo Panikkar Award in Comparative Religions, a l’estudiant graduat en Filosofia de les Religions amb millors qualificacions acadèmiques. Actualment s’estudia la creació d’una càtedra amb el seu nom en aquella universitat. Prestigioses revistes li han dedicat números monogràfics i s’han organitzat simposis i jornades per estudiar la seva obra. La propera serà del 5 al 7 de maig, a Venècia, sota el títol “Mysticism, Fullness of Life”.

L’enorme activitat de Raimon Panikkar —aquí tot just insinuada— només rep, però, el seu sentit profund de les idees i de les vivències que la informen. Durant 30 anys ha tingut un contacte intens amb l’Índia, que va visitar per primera vegada el 1954. “Me’n vaig anar cristià, em vaig descobrir hindú i torno budista, sense haver deixat de ser cristià”, ha dit ell mateix. Raimon Panikkar no és un pensador convencional. Ben al contrari, ell trenca molts esquemes, convencions i prejudicis. La seva formació intel·lectual, entre l’orient i l’occident, li permet reflectir en la seva obra un diàleg filosòfic constant entre

tradicions, ideologies i creences diverses. La seva solidesa en el coneixement de la tradició filosòfica occidental i els seus excepcionals coneixements de les tradicions filosòfiques i espirituals de l'orient li atorguen unes condicions i una capacitat per al diàleg interfilosòfic i interreligiós absolutament inhabituals, no solament entre nosaltres sinó també en l'àmbit internacional. En uns moments en què el pensament oriental està guanyant terreny i adeptes entre nosaltres, la figura de Raimon Panikkar s'alça amb la màxima autoritat de qui és un referent expert, rigorós, profund. La filosofia, que és un saber obert constantment a la reflexió de tot allò que és humà, troba en Panikkar un pensador original i desacomplexat, perquè sap de què parla i perquè proposa relacions i accepta diferències que només poden ser exposades i debatudes per aquells que les han viscut i entès des de dins mateix de cada tradició. Panikkar, que ha pelegrinat tant, proposa el pelegrinatge com a símbol de la vida, però no com la vida mateixa, perquè el pelegrinatge ha de ser no solament exterior sinó també interior.

Per això ell accepta la primacia de la praxi, de la vida, d'una vida que es desplega en el moment, en cada moment, i que és capaç de trobar l'universal en allò que és concret, que és particular. “La meva aspiració —ha manifestat— no consisteix tant a defensar la meva veritat com a viure-la”. El seu pensament, inspirat en el principi *advaiti* (ni monista, ni panteista, ni dualista), proposa una visió de l'harmonia, de la concòrdia, que vol descobrir “l'invariant humà” sense destruir les diversitats culturals que, al capdavant, s'encaminen a la realització de la persona, sempre en procés de creació, de recreació. “Com més gosem caminar per nous senders —ha dit—, més necessitat tenim d'estar arrelats a la pròpia tradició i obert a les altres, que ens fan adonar que no estem sols i que ens permeten assolir una visió més àmplia de la realitat.” Per això el diàleg és tan important, però no el diàleg merament mecànic o informatiu, sinó el que ell anomena “diàleg dialògic”, que porta a reconèixer les diferències i també allò que es té en comú, que encamina finalment a una fecundació mútua. El diàleg no és un luxe per als humans, sinó que és estrictament necessari. I el diàleg interreligiós hi té un paper important. Aquest diàleg, però, Panikkar no l'entén com un diàleg abstracte, teòric, un diàleg sobre creences, sinó com el diàleg humà en profunditat, en què es busca la col·laboració de l'altre per a la realització mútua, ja que la saviesa consisteix a saber escoltar. La religió, per a Panikkar, no és un experiment sinó una experiència, no una teoria sinó una experiència de vida, a través de la qual es forma part, sense preocupació ni neguit, de l'aventura còsmica. Això el porta a plantejar, per exemple, la noció d'“identitat”. En una entrevista se li va preguntar: “On trobeu la vostra identitat?”, i ell va contestar: “Perdent-la, no buscant-la: no volent aferrar-me a una identitat que encara no està realitzada i que no es pot trobar certament

en el passat, perquè aleshores seria una còpia de quelcom vell. La vida és risc; l'aventura és novetat radical; la creació es produeix cada dia, quelcom absolutament nou i imprevisible”.

Amb una visió concreta i alhora global de l'existència, Panikkar defensa l'harmonia dels uns amb els altres, de nosaltres amb la natura i, és clar, amb nosaltres mateixos. Defensa la sacralitat de la vida com una secularitat sagrada. Perquè tot ésser és sagrat, tot ésser és inviolable, i denuncia que s'hagi perdut la sensibilitat per la sacralitat de la matèria. L'ecosofia és la nova saviesa de la terra. Allò que és humà, allò que és infinit o diví i allò que és material, no són tres realitats separades, sinó tres aspectes d'una única i mateixa realitat. Aquesta és la seva intuïció cosmoteàndrica o teantropocòsmica, que mostra l'ambigüitat i els límits de qualsevol discurs estrictament científic o cultural.

Al capdavall, és l'obsessió de la certesa la que ens ha portat a la patologia de la seguretat, que és l'obsessió actual. Per això Panikkar recomana que la filosofia tingui humor, és a dir, que tingui sentit per a la polisèmia, per a l'ambigüitat, per a l'obertura: perquè només podrà afavorir la consciència de llibertat si ella mateixa es troba per sobre de tota servitud, també de tota servitud racional, racionalitzadora. Certament, Panikkar no és un pensador còmode, perquè no sempre és previsible, mai no és convencional, sempre obre noves perspectives, dubtes nous, noves esperes i esperances. Això el converteix en un pensador de debò, en un mestre de pensament, en una persona sàvia. I, com diu Ciceró, “sapiens beatus est”.

No puc acabar aquesta presentació sense fer públic un gest privat, però de gran generositat per part de Raimon Panikkar, que ha volgut llegar a la Universitat de Girona la seva impressionant biblioteca privada, amb papers i documents inclosos. En justa correspondència a la seva amistat i generositat, des d'aquí li puc garantir, solemnement, el compromís d'aquesta universitat, que des d'avui ja és la seva, per donar continuïtat a aquest llegat, per potenciar-ne i difondre'n el contingut.

És, doncs, per moltes raons i, certament, per tot això, Rectora Magnífica, que sollicito que s'atorgui i es confereixi el grau de doctor *honoris causa* al senyor Raimon Panikkar.

DISCURS DEL DR. RAIMON PANIKKAR

Després de les paraules que hem sentit dictades per l'amistat i la simpatia, qui us parlarà ara és un pobre home que ha dedicat la majoria de la seva vida a intentar servir el pròxim. I servir el pròxim no només amb revolucions immediates i canvis més o menys subversius, sinó intentant trobar els fonaments d'aquesta civilització que en el fons és la nostra —i ella també necessita conversió.

Com que estem en un acte solemne, passo a llegir el meu discurs.

Rectora Magnífica, senyor president del Consell Social, il·lustres professors de la Universitat de Girona,

Permeteu-me, abans d'iniciar el meu discurs amb motiu del doctorat que m'heu fet l'honor d'oferir-me, que us manifesti la meva estima per haver mantingut la llengua catalana i, amb això, haver contribuït a mantenir viva la cultura d'aquesta terra. En el fons, les minories són les que van dirigint el món. La llengua no és solament un mitjà per intercanviar informació, sinó que és l'ànima mateixa d'un poble. Justament per aquest motiu sóc feliç de comunicar-vos que la meva *opera omnia*, que una editorial italiana, Jaca Book, s'ha ofert a publicar en italià, serà seguida immediatament de la publicació en llengua catalana.

També em plau molt de saber que els llibres de la meva biblioteca, que han nodrit la meva llarga vida, seran dipositats en aquesta universitat i podran continuar nodrint tants altres estudiosos: serà com una continuació de la meva vida intel·lectual.

Com que m'heu nomenat col·lega vostre, em permeto de fer algunes petites observacions sobre allò que penso que ha de ser la responsabilitat d'una nova universitat oberta al present i al futur.

Encara que la història no és l'essència de tot l'home, perquè l'home no és només un ésser històric, nosaltres som també éssers històrics. Intentaré, doncs, resumir aquesta història que anomenaria humana, a través de dos símbols:

L'un és l'*arena*, allí on es combat. El màxim símbol del poder durant molts mil·lennis ha estat l'emperador: a la Xina, a l'Índia, a l'Imperi Romà... Molts emperadors fins al britànic i al nord-americà. Hi preval l'espasa, la força, on el més fort, en tots els sentits de la paraula, es creu digne de governar. El poder es creia un do de Déu, d'un Déu totpoderós.

L'altre símbol (sobre el qual vull fixar-me), prenent la lliçó de la saviesa grega, atès que els grecs al capdavant són els nostres predecessors, és l'àngora, allí on es parla. La universitat és una àgora on es parla i on se cerca, amb l'atenció creativa de la saviesa de dues o tres generacions al mateix temps: s'hi transmet la saviesa, el saber.

Jo recordo els primers anys, ara en fa uns quaranta o més, a la Universitat de l'Índia, on els estudiants parlaven, parlaven i parlaven i no s'avorrien, perquè intercanviaven experiències. L'àngora és part important de la universitat. A la universitat també es parla. I es parla amb l'intercanvi i la polaritat de més de dues generacions, perquè la jerarquia és un ordre natural.

Els substituïts d'aquesta àgora han estat d'una part els parlaments, on la gent parla i on una minoria decideix per a tots. I de l'altra part, l'*ecclesia*, l'església: però també en aquest cas les decisions vénen de dalt i el poble hi compta ben poc.

Queda la universitat, on aquesta diversitat entre les persones i una jerarquia més o menys justificada no hauria de comptar. El que compta és que tots siguem cercadors de la saviesa, del saber, en totes les seves formes.

La universitat és una àgora, però la universitat és la que ha format (a parer meu) la veritable civilització humana. I voldria donar-ne només tres exemples:

El primer exemple a Occident, que ha durat gairebé mil anys, és l'*acadèmia platònica*: durant gairebé mil anys l'acadèmia platònica ha forjat la consciència i la identitat europea i occidental. Però, d'això, en sabeu molt més que no pas jo.

L'altre exemple d'àngora o de veritable universitat es va iniciar al segle II dC i ha durat també més de mil anys. És la que ha durat més temps. D'aquesta universitat, en aquestes latituds se'n sap ben poc.

Jo he tingut el privilegi de ser íntim amic d'aquell que després va esdevenir el rector d'aquesta universitat, renovada, que el nou govern indi ha ressuscitat després de 500 anys de vida latent: la Universitat de *Nalanda*. Durant 1.200 anys va ser el centre cultural de la part més gran de la humanitat, de tot Àsia: d'això, en sabem realment poc, llevat d'alguns especialistes.

D'aquesta universitat, que ha estat la més antiga i la més estesa del món, en podem aprendre tres lliçons. Però, per fer-ho, hem de superar la nostra mentalitat quasi patològicament eurocèntrica.

La primera característica és que era una universitat budista, però *no confessional*: era una universitat on hom anava a estudiar els *stra* (la saviesa tradicional) i no estava sotmesa a la que anomenaríem aquí *església budista*; tenia una *independència* total (segona característica). De fet s'hi anava a estudiar d'hinduisme i no el budisme perquè les tals divisions no eren tan rígides com ara.

La tercera —i penso que això podria ser motiu de reflexió per a tots nosaltres— és que el primat de l'ensenyament no era el dret, ni tan sols la

filosofia en el sentit restrictiu que usem actualment, sinó l'*art*, la bellesa. L'*art* no pot ser unívoc ni intolerant, perquè no és unívoc en tant que els gustos són personals, però hi reconeixem una certa harmonia: l'harmonia és la categoria fonamental de la bellesa, i l'harmonia no és racionalitzable. Allò que veu A i allò que veu B no són la mateixa cosa, encara que no es contradiguin del tot, però per copsar l'harmonia cal saber escoltar i tenir un ull estètic.

A Nalanda l'*art* tenia la primacia, l'*art* no pas evidentment en el sentit tècnic, d'un artista que es guanya la vida fent coses, sinó l'*art*, la bellesa que corprèn, que ens toca en profunditat.

Hem perdut tan sovint el sentit de les coses en aquesta civilització, que vol el fruit immediat de les accions oblidant-se d'aquesta lliçó fonamental de tota la saviesa: fer les coses sense tenir en compte el fruit que tindran, sense el primat de la causa final, que sembla que si no faig les coses per un *telos*, per una finalitat, no hi ha justificació. L'*art* ha de sortir de les mans de l'artista espontàniament.

Quan vaig haver de donar la darrera lliçó d'un curs a la Universitat de Califòrnia vaig escollir com a argument "L'última cosmologia d'Occident: la *Divina Comèdia*", una obra d'*art*.

Un altre exemple, que mostra, però, una manca d'espontaneïtat, és representat per un altre geni, Goethe, que va advertir que el seu temps tenia necessitat d'una cosmologia i la va voler crear, bé que d'una manera conscient —i no va tenir l'èxit esperat.

Dant, en canvi, no ho va fer conscientment; la *Divina Comèdia* va ser la darrera cosmologia d'Occident, on cada cosa troba el seu lloc (i no pas la seva justificació), on l'univers és encara "uni-vers", va vers una unitat, i no un caos.

Un altre exemple d'universitat és la universitat europea, nascuda a Bolonya al segle XII o XIII. S'ha trobat un document de Johannes Bassiaus que diu: "Universitas est studium corporis inter se distantium uno nomine et specialiter", 'l'estudi d'aquells que, tot i estar distants en el temps i en l'espai i que cerquen plegats, units per un nom (universitat) que esdevé un símbol'.

També la universitat europea (en faig un resum molt ràpid) va néixer d'un procés d'independència per respecte de les escoles especials, monàstiques i episcopals d'aquell temps.

Va néixer de l'església i va esdevenir després un problema molt gran per a totes les esglésies en tant que defensava la seva independència.

La inquisició no hi podia entrar, i les persones es refugiaven a la universitat. I quan els grecs es van refugiar a Occident i van anar a Itàlia, van trobar a la universitat de Bolonya un refugi que estava per damunt de qualsevol ortodòxia, i sobretot independent de qualsevol autoritat. La universitat té valor per aquesta independència davant de tots els poderosos.

La crisi del moment present (és una sospita que tinc, i potser vosaltres em corregireu i estaré content de rectificar) és que la universitat, que ha resistit a tots els poders del feudalisme o de l'església, de la història, a l'est i a l'oest, ara sembla doblegar-se a l'autoritat o al poder del diner: sempre hi ha la necessitat pràctica de trobar una feina, com si l'home hagués estat creat sols per treballar. La paraula *treball*, que hem substituït per la paraula catalana *feina*, que és *fer*, *fer feina* és crear, ni que sigui poca cosa. Mentre que *treball* ve de la paraula *tripalium* —un instrument de tortura. L'home està fet per fer feina i no per treballar, que és molt diferent. Però fer feina és crear, és fer, amb les mans, amb el cap o amb el que sigui.

L'home ha estat creat per viure, per viure la vida i per ser útil als altres!

Guanyar-se la vida vol dir actualment fer diners; en un altre temps volia dir: conquerir la plenitud de la humanitat, realitzar-se.

En la història, en aquesta llarga història gairebé mil·lenària de la universitat, hi va haver un llarg període, els tres o quatre primers segles, en què el deu o el vint per cent dels rectors eren alumnes, eren estudiants: després per raons pràctiques van deixar de ser-ho.

Era *universitas studiorum et alumnorum, magistrorum et alumnorum...* que després va esdevenir *universitas litterarum*.

Ara ens trobem en un nou període de la vocació, de la vida i de la responsabilitat d'aquesta nova universitat.

El repte del present és superar l'especialització que trenca la unitat de l'home, sense caure en el sincretisme superficial, en una filosofia purament abstracta que no diu res a la vida.

El segon repte és claríssim: no podem ja viure reclosos en el nostre petit món. L'Occident té un valor extraordinari, l'Occident em penso que és la cultura més profunda i més estesa que mai hagi existit, però no és l'única, i avui comencem a ser conscients de les nostres faltes, defectes i de l'existència d'altres cultures. No podem viure ja com si la universitat fos una cosa exclusiva de la cultura occidental, malgrat estar caracteritzada per tants aspectes positius.

A causa del primat de la racionalitat la raó tindrà més poder, però no ho és tot en l'home; l'home no es mou per la raó, la raó té dret de veto però no de praxi, no dirigeix la persona. Ens movem per l'instint, l'amor, l'odi, per un ideal, i hem d'escoltar la raó perquè ens digui fins aquí sí i fins aquí no.

Hi ha altres cultures que fins ara nosaltres, llevat d'alguns especialistes, hem ignorat i que no entren en el corrent circulatori de la vida universitària de la humanitat veritable i pròpia. Les universitats de l'Orient han capitulat davant les universitats occidentals.

Si hom va a l'Índia, les aules de *business administration* i *computer business*, etc. són les que més estudiants tenen.

Només darrerament hi ha hagut a l'Índia una reacció que vol descobrir la saviesa antiga de la tradició índia, i nosaltres aquí, a l'Occident, hauríem de fer el mateix amb la nostra, sense perdre l'esperit crític.

Aquí tenim l'especialització en indologia, en orientalisme, però jo em demano on s'estudia l'occidentalisme. De facultats d'orientalisme, n'hi ha unes quantes, però crec que no n'existeix cap on s'estudiï occidentalisme.

Aquesta reacció a la qual m'ha tocat a mi contribuir una mica ha estat descobrir l'antiga tradició índia sense perdre els valors de l'occident, la crítica.

Com a màxim tenim la transculturalitat: s'estudien altres cultures, però sempre a través del prisma de la nostra.

N'hi ha alguns que diuen: “Jo no sóc pas provincial, sinó multicultural”, però el multiculturalisme és l'acme de l'orgull occidental. “Jo sóc multicultural, vosaltres sou només monoculturals”..., però ben mirat no es pot ser multicultural, perquè qualsevol cosa és sempre rebuda amb les nostres categories.

El repte del món modern i d'aquesta universitat, em penso, és la interculturalitat: i la interculturalitat exigeix, entre altres coses, l'actitud personal, i diré humil, del cercador de la veritat en altres cultures, i per això permeteu-me una ironia: els cristians han anat a altres països per convertir la gent; potser ara ens toca a nosaltres de convertir-nos per entrar a l'interior d'una altra cultura.

Les cultures comparades no existeixen, no poden existir, perquè cada cultura pressuposa els seus criteris de veritat, dignitat, bellesa i altres valors.

Per això no es poden comparar, perquè cada cultura és un món en si mateix i crea els criteris de la mateixa comparació, i fins ara hem parlat de cultures més o menys segons els paràmetres de la nostra.

Per poder entrar en el cor d'una altra cultura cal un ascetisme intel·lectual i humà poc comuns; és necessària la característica de l'autèntic intel·lectual que és la humilitat, una virtut intel·lectual i no solament moral.

L'home és un ésser que es fa, que creix, que no permet la definició ni la delimitació —fins que l'última dona de l'última etapa de l'últim moment hagi dit la seva paraula, no podem dir què és l'ésser humà. L'ésser humà és un subjecte d'autocomprensió.

El doctor Terricabras ha parlat del diàleg dialògic o dialogal. El diàleg dialogal no és una lluita entre dos *logoi*, el *diálogos* fins i tot etimològicament —*dià tón lógon*, a través del *logos*— no vol dir donar massa importància al *logos*, sinó saber que a través del *logos* se supera el *logos* i s'obre a alguna altra porta el nom de la qual en la tradició occidental és l'esperit.

I per això, les antropologies clàssiques parlaven de cos/ànima/esperit. Però l'esperit no és propietat de ningú, no té *copyright*. L'esperit demana aquesta

absència de sentit de propietat que sembla que sigui la nostra característica. No té *copyright*.

La universitat té aquest gran repte de cercar la saviesa, i per a aquesta recerca ens hem d'obrir a la saviesa d'altres cultures, i això demana una ascensi intel·lectual i personal poc comuna.

A l'edat mitjana, en el concili de Florència de 1311 s'havia decretat (amb aquests decrets dels quals estem tan orgullosos els europeus) que a les quatre universitats més grans i més antigues —Bolonya, Oxford, París i Salamanca— hi havia d'haver càtedres de copte, àrab i grec. Aquest decret, però, mai no es va complir: hem oblidat el copte, hem relegat el grec a alguns especialistes, i el llatí, al camp eclesiàstic, com també es van prohibir en el concili ecumènic lateranense II de 1139 totes les guerres amb armes artificials (cànon 29). I això ho hem oblidat. Les guerres amb armes, on no hi ha espasa, perquè no hi ha el meu cor, perquè si jo no tinc raó el meu braç tremolarà. D'aquestes guerres s'ha passat al bombardeig des de milers de metres d'alçada.

En el Concili ecumènic Laterà II, de 1139, totes les guerres amb armes artificials (cànon 29). I això ho hem oblidat. Es van prohibir les guerres amb armes artificials -aquelles on no hi ha espasa-, perquè en elles no hi ha el meu cor, i només en les que hi ha el meu cor tremolarà el meu braç si no tinc raó. D'aquestes guerres s'ha passat al bombardeig des de milers de metres d'alçada.

La interculturalitat exigeix conversió, escolta, obediència a l'altre sense jutjar-lo. Si sóc propens a jutjar, no puc aprendre, no puc estar a l'escolta de l'altre si ja tinc els meus paràmetres que transformen allò que escolto.

En aquest començament del nou mil·lenni, la universitat que duu a l'esquena una experiència de gairebé un mil·lenni, ha de tenir l'audàcia d'obrir-se al moviment de l'esperit.

El meu auguri podria ser que l'originalitat, la bellesa, el risc i la fecunditat d'aquesta nova Universitat de Girona, que m'ha fet l'honor de considerar-me col·lega, és d'obrir-se a aquest moviment de l'esperit que no bufa només entre els cristians o entre els occidentals o entre els acadèmics europeus o entre aquells que saben llegir i escriure. És un auguri que pugui recórrer un camí molt revolucionari: que aquesta universitat no ofereixi solament especialització sinó alguna cosa que sigui verament humana.

En tota la història de la universitat hi ha hagut sempre aquest anhel vers alguna cosa que pel mateix fet de ser nova no podia ser prevista.

Aquests són els meus auguris i aquest el meu agraïment per l'honor que m'heu fet.

No he dit prou, però us agraeixo la paciència d'haver-me escoltat.

PRESENTACIÓ DE LA DRA. CARMINA VIRGILI, A CÀRREC
DEL DR. DAVID BRUSI,
PADRÍ DE LA DOCTORAND

Rectora Magnífica,
Sr. president del Consell Social,
Sr. secretari general,
Autoritats acadèmiques,
Doctorands,
Senyores, senyors,

La petició que ara fa uns quants mesos se'm va fer per actuar en aquest acte com a padrí de la Sra. Carmina Virgili, més que un encàrrec ha estat un privilegi. Des de la meva formació de geòleg i al llarg de la meva vida universitària, l'activitat professional i la vàlua personal de Carmina Virgili sempre han estat un referent.

Lloar, avui i aquí, la seva trajectòria és repassar els eixos que conformen el paradigma d'excel·lència del professorat universitari. Sovint definim les funcions del personal acadèmic de la Universitat com un equilibri ideal entre la vocació docent, la qualitat en la recerca i la implicació eficaç en la gestió. No obstant això, molt poques persones aconsegueixen destacar en totes les parcel·les. En el cas de Carmina Virgili, les tres facetes han marcat la seva vida amb un entusiasme, compromís i energia desbordants.

Carmina Virgili va néixer a Barcelona l'any 1927. Després de cursar Magisteri a l'Escola Normal de Tarragona, va continuar els estudis universitaris a la llicenciatura de Ciències Naturals, que va concloure l'any 1949, obtenint el Premi extraordinari de la Universitat de Barcelona. El 1953 la carrera de Ciències Naturals es va dividir en dues llicenciatures: Biològiques i Geològiques. Carmina Virgili va ser una de les primeres professores de la nova titulació de Geologia. L'any 1956 va defensar la tesi doctoral *El Triàssic de los Catalánides*, sota la direcció del Dr. Lluís Solé Sabarís, amb la qual va obtenir el Premi extraordinari de doctorat de la Universitat de Barcelona (1959) i el Premi Leonardo Torres Quevedo del CSIC (1957).

La seva tasca docent va començar a la mateixa Universitat de Barcelona, on va treballar set anys com a professora adjunta. El 1963 va guanyar la càtedra d'Estratigrafia de la Universitat d'Oviedo, i es convertia així en la primera

catedràtica d'aquella universitat i la tercera dona que aconseguia aquesta categoria en tota la història universitària de l'Estat espanyol. Cinc anys més tard, es trasllada a la Universitat Complutense de Madrid, on pren possessió de la càtedra que havia quedat vacant després de la mort del professor Noel Llopis. Ocupa aquesta càtedra fins que es jubila, l'any 1996. Avui és catedràtica emèrita de la Universitat de Barcelona.

La docència ha estat per a ella una veritable passió. En les seves mateixes paraules, extretes d'un article recent, la professora Virgili afirma amb contundència: “La meva professió i vocació han estat dobles: geologia i ensenyament. No puc entendre l'una sense l'altra. Com que la geologia m'agrada, sento la necessitat de transmetre el gust i la pràctica d'aquesta professió i no em semblaria responsable ensenyar geologia si jo mateixa no l'exercís”. Aquesta idea és encara avui plenament vigent i defineix la indefugible sinergia entre la docència i la recerca universitària.

En el seu mestratge per les diverses universitats ha tingut molts deixebles, alguns dels quals encara avui ocupen llocs capdavanter en la geologia del nostre país. Els seus alumnes la recorden per la seva capacitat pedagògica tant a l'aula com al laboratori o el camp.

Des de l'admiració per Carmina Virgili, parlar avui de l'ensenyament de la geologia resulta una coincidència afortunada. El 2008 ha estat proclamat oficialment per les Nacions Unides com l'Any Internacional del Planeta Terra. En realitat és un programa triennal, del 2007 al 2009, promogut amb l'objectiu d'acostar les ciències de la terra a la societat per subratllar la importància dels desastres naturals, els recursos geològics, els sòls, les aigües subterrànies, el canvi climàtic, entre molts altres aspectes.

L'activitat investigadora de Carmina Virgili ha estat intensa i molt productiva. Ha publicat més d'un centenar d'articles i alguns llibres. Des d'un primer moment es va interessar per les sèries estratigràfiques i la paleogeografia de finals del Paleozoic i principis del Mesozoic. O, el que és el mateix, els períodes que la Geologia defineix amb els noms de Permià i Triàsic. Malgrat que als profans els pugui semblar que un tema com aquest no té gaire interès, el debat actual sobre el canvi climàtic ens recomana saber llegir en el registre geològic la història de la Terra. Ara fa uns 250 milions d'anys, en el trànsit entre el Permià i el Triàsic va succeir una de les crisis climàtiques i biològiques més catastròfiques del nostre planeta. A finals del Permià es van extingir entre un 85 % i un 95 % de les espècies que vivien a la Terra.

Tanmateix, aquest estudi no hauria estat possible sense haver aprofundit també en el coneixement de la sedimentació actual. “El present és la clau del passat”. Aquest és el principi de l'actualisme, formulat per Lyell a finals del segle XIX. Ens assegura que, si coneixem com actuen i quin resultat

produeixen avui dia els processos geològics, sabem com actuaven i quins resultats produïen en el passat remot.

La tercera faceta que ha caracteritzat la trajectòria de Carmina Virgili ha estat la seva implicació amb la gestió universitària i el seu compromís polític, que l'han portat a exercir les més altes responsabilitats acadèmiques. Des del 1968 fins al 1981 va ser directora del Departament de Geologia Econòmica del CSIC. L'any 1977 va ser nomenada degana de la Facultat de Geologia de la Universitat Complutense de Madrid, amb la qual cosa es convertia en la primera dona que assumia aquest càrrec en una facultat espanyola. Des del 1982 fins al 1985 va posar-se al capdavant de la Secretaria d'Estat d'Universitats i Recerca, amb el ministre Maravall, en el primer govern de Felipe González. També va ser senadora per Barcelona entre el 1996 i el 2000.

Seria impossible detallar, en el poc temps de què disposem, totes les responsabilitats científiques que ha assumit i segueix assumint, tant al nostre país com a l'estranger. No podem deixar d'esmentar, però, que Carmina Virgili ha estat distingida amb una llarga relació de títols honorífics, entre els quals podem destacar el Grau oficial de l'Orde Nacional de la Legió d'Honor a França, l'Orde Civil d'Alfons X el Savi, la Medalla Narcís Monturiol (1986) i la Creu de Sant Jordi (1995) de la Generalitat de Catalunya, o el seu nomenament com a membre d'honor de l'Il·lustre Col·legi de Geòlegs (2005).

Carmina Virgili Redón ha estat una pionera perquè la seva vàlua humana, professional i científica ha superat tots els prejudicis de gènere, per convertir-la en un referent del nostre país a assolir moltes fites restringides a les dones en una determinada etapa de la nostra història. El seu tarannà i dinamisme li han permès arribar a la seva edat amb un nivell d'activitat i comprimís social que mereixen el nostre reconeixement més profund.

Per tot això, Rectora Magnífica, sollicito que s'atorgui i es confereixi el grau de doctora *honoris causa* a la Sra. Carmina Virgili.

DISCURS DE LA DRA. CARMINA VIRGILI

Rectora Magnífica,
President del Consell Social,
Secretari General,
Autoritats,
Dr. Rodés,
Dr. Panikkar,
Professors i alumnes,
Amigues i amics,

Com a universitària no puc imaginar un honor més gran que el que avui m'ofereix la Universitat de Girona: acollir-me en el seu Claustre de doctors i fer-ho acompanyada de dues persones que tan aprecio i admiro.

Agraïxo profundament a la rectora, Anna Maria Geli, i al seu Consell de Govern la proposta i les decisions preses en relació amb el meu nomenament com a doctora *honoris causa*, així com a tots els que avui heu tingut la gentilesa d'acompanyar-nos.

La meva gratitud també al Dr. David Brusi, que ha fet de mi una presentació tan afalagadora, encara que no puc estar d'acord en l'enumeració i valoració que ha presentat dels meus mèrits. Em sembla que l'esperit crític i l'exigència avaluadora que mostra en els seus treballs científics i docents han quedat, en aquest cas, una mica esmussats per la seva deferència i simpatia envers la meva persona.

A la satisfacció per l'honor que em concediu s'ajunta el fet que hagi estat atorgat per la Universitat de Girona: una universitat jove però amb arrels que s'enfonsen profundament en el passat i amb una història exemplar, que és el reflex de la història de la ciència i de la cultura de Catalunya; una universitat que naixia el 1446 com a estudi general, per voluntat dels ciutadans i concessió d'Alfons el Magnànim, un rei que estimava els llibres i a qui agradava fer la guerra però també rodejar-se de poetes com Ausiàs March i Jordi de Sant Jordi. Aquesta "vella dama", com bé sabeu, va tenir una joventut complicada, no va aconseguir l'autorització eclesiàstica ni els mitjans per construir-se una casa fins a un segle més tard, quan el 1561 es va posar la primera pedra de l'edifici Les Àligues, avui seu del Rectorat.

Va sofrir l'exili a Cervera amb les altres universitats catalanes i no es va refer de les seves malures fins al segle XIX, quan la Revolució de Setembre, *la Gloriosa*, porta uns anys de llibertat a Espanya. El 1869 un decret del govern provisional permet restablir els estudis superiors en aquesta ciutat i un segle més tard es van començar a crear les escoles i facultats que la Llei 35/1991 va convertir en la Universitat de Girona. Una vegada més la vida de la nostra institució estava lligada a la conquesta de les llibertats i de la democràcia.

Des que el 1561 es va iniciar la construcció de l'edifici Les Àligues, són molts els nous bastiments que ha calgut fer per acollir els estudiants, professors i personal, que avui són més de 15.000 persones. Hi ha un edifici, però, que té per a mi una significació molt especial. Em refereixo al de l'Escola Universitària de la Politècnica, que va ser el primer que es va construir en el nou campus de Montilivi i que vaig tenir la satisfacció d'inaugurar com a secretària d'Estat d'Universitats, l'hivern del 1985. La que llavors era una construcció aïllada s'ha convertit en un campus modelic, que contemplo amb una profunda satisfacció cada vegada que tinc ocasió de visitar la Facultat de Ciències d'aquesta universitat. És un campus que és una explosió de joventut i de vida per a la "vella dama" que ens va portar a Girona Alfons el Magnànim fa gairebé sis segles.

Les paraules del Dr. Brusi m'han fet, com la història de la Universitat, retrocedir en el temps de la meua pròpia història, quan als anys cinquanta començava la meua vida professional, la meua dedicació a la docència i a la recerca de la geologia. Docència i recerca han estat les dues vocacions i aficions que d'una manera o una altra he exercit al llarg de tota la meua vida, a les aules o als treballs de camp, al despatx de la Secretaria d'Estat o al laboratori analitzant mostres de sorres i argiles.

Com que la geologia m'agrada, sento la necessitat de transmetre als alumnes el gust i la pràctica d'aquesta professió, i em semblaria irresponsable ensenyar geologia si jo mateixa no em dediqué a exercir-la. Jo no he entès mai el treball solitari, individual; sempre he necessitat dels altres, dels col·legues, dels estudiants. L'equip del Departament d'Estratigrafia de la Facultat de Geològiques de la Complutense i de l'Institut de Geologia Econòmica del CSIC han estat fonamentals en la meua trajectòria científica. La docència és per a mi un intercanvi de preguntes i de respostes, de dubtes i possibles solucions, un diàleg que enriqueix tant els alumnes com el mestre.

La geologia l'he exercit sempre en el marc de les universitats i centres de recerca d'Espanya o de l'estranger, però també m'ha ocupat i preocupat l'aplicació de la geologia a l'activitat econòmica: hidrogeologia i gestió d'altres recursos minerals, utilització del subsòl com a espai d'actuació i com a suport de construccions. Fer geologia és per a mi dialogar amb la Terra, preguntar-li

quina és la seva estructura i la seva història. Preguntar-li també quins recursos pot oferir-nos, si està disposada a suportar una determinada pressió humana i quines condicions exigeix per sostenir-la. Preguntar a la Terra sempre abans d'actuar i saber llegir la resposta en les estructures i les masses rocoses que formen la seva escorça.

Una de les primeres vegades que, encara com a alumna de llicenciatura, vaig intentar desxifrar el missatge escrit en els estrats rocosos va ser en les cingleres de la Salut i el Far, sota el mestratge del Dr. Solé Sabarís, que va guiar l'inici de la meva carrera científica. La regió volcànica d'Olot i els relleus de la Garrotxa em van fer descobrir que les forces geològiques continuen actuant al llarg dels milions d'anys modelant l'escorça del planeta. Les planes de l'Empordà em van mostrar com ha estat de llarg i complex el diàleg entre el mar i les terres emergides i com el paisatge que enamora la nostra mirada no és més que l'aspecte fugaç d'una evolució lenta però implacable de la superfície terrestre.

La meva recerca en geologia s'ha centrat en un moment que em sembla especialment interessant d'aquesta història, quan fa uns 250 milions d'anys va succeir una gran crisi climàtica i biològica que va marcar el pas de la joventut a la maduresa del nostre planeta, és a dir, de l'era Secundària a l'era Terciària.

Va ser una crisi produïda per l'erupció d'una enorme massa de roques volcàniques que va cobrir immenses extensions de les terres llavors emergides i va produir una emissió de gasos i partícules que van enverinar les aigües i l'atmosfera i van dificultar el pas de la radiació solar. Això va aniquilar gairebé el 95 % de les espècies llavors vivents i va permetre el desenvolupament de noves formes de vegetals i d'animals, antecessors de les espècies actuals. Aquest terrabastall, que representa l'alba del món que nosaltres coneixem, ha quedat registrat en els materials del Permià i el Triàsic, i a desxifrar-lo, tant a Catalunya com a diferents indrets de la Terra, he tingut la sort i el privilegi de poder consagrar bona part del meu temps.

La dedicació a l'ensenyament i a la recerca i el desig que fos possible exercir-la en les condicions més favorables va portar-me a comprometre'm en la gestió com a degana de la Facultat, el 1977. Eren encara temps difícils per a la Universitat, com també ho van ser per a tot Catalunya i per a la democràcia, però a la Facultat de Geològiques de Madrid vam aconseguir millorar la gestió i la participació dels alumnes i es van organitzar les pràctiques de camp, indispensables en els estudis de geologia i ciències ambientals.

El meu compromís polític va sorgir de la lluita contra la dictadura que vivien els estudiants als anys seixanta i setanta i veure com ells assumien generosament una responsabilitat que era de tota la ciutadania. D'ells vaig aprendre que com a universitària el meu deure anava més enllà de complir

correctament amb la docència i aprofundir en uns temes de recerca geològica. Tenia també el deure de comprometre'm a assolir una societat en què fos possible una universitat millor, una universitat crítica i democràtica, connectada amb la comunitat científica internacional i oberta a la societat. Per això en un moment determinat no vaig poder ni voler negar-me a formar part d'un equip que des del govern volia intentar aquesta tasca. Quan miro enrere, cosa que no faig gaire sovint, i recordo els anys que vaig treballar al Ministeri com a secretària d'Estat d'Universitats i Recerca, penso que va ser un privilegi viure aquells moments i compartir responsabilitats amb unes persones de tanta qualitat humana i professional com José María Maravall, Alfredo Pérez Rubalcaba i Joaquín Arango, entre altres.

Penso també que la Llei de reforma universitària va permetre un canvi important a les universitats espanyoles, un canvi que va obrir una etapa de necessària autonomia i noves responsabilitats que la institució necessitava i desitjava. És evident que algunes coses s'haurien pogut fer millor i que hi va haver diverses mancances que no vam saber o poder resoldre, però em sembla que es va aconseguir que la LRU recollís les necessitats i els anhels que en aquell moment expressava la majoria de la comunitat universitària.

Des dels anys vuitanta la universitat i la societat han canviat profundament, i de la mateixa manera que a un infant en créixer se li fan petites les sabates i en necessita unes de noves, la normativa que va poder ser útil en aquell moment ha necessitat i necessita una renovació adequada als nous temps. I per experiència sé que fer-ho no és una tasca fàcil. No esperin per tant de mi ni una avaluació crítica sobre les noves normatives promulgades ni menys encara unes propostes sobre el que caldria fer. No tinc prou informació i sí en canvi prou bon sentit per saber que no em correspon a mi aquesta feina. Permetin-me que em quedi amb la petita satisfacció de pensar que vaig contribuir a fer les primeres sabates amb què la nostra universitat va començar el camí cap a la seva autonomia.

També m'agrada recordar que amb l'equip del ministre Maravall vam iniciar la coordinació dels organismes i pressupostos dedicats a la recerca, la potenciació de l'avaluació dels treballs científics, l'impuls dels equips investigadors i la col·laboració entre els grups de ciència bàsica i l'empresa pública i privada.

Crec que la Llei de la ciència va iniciar una renovació de l'estructura de la recerca a Espanya que ens va permetre entrar com a país en la comunitat científica internacional. Evidentment penso que tan sols hi hem entrat i que queda molta feina per fer per assolir el nivell que ens correspon atès el nostre desenvolupament econòmic. Penso sobretot que la millora de nivell científic d'aquests anys és deguda principalment a l'extraordinari esforç que han fet els

investigadors, i que moltes vegades aquest esforç no sols ha estat poc reconegut, sinó que s'han escatimat els mitjans per fer-lo, especialment als més joves, que són sempre els més vulnerables.

El Col·legi d'Espanya a la Cité Universitaire de París ha representat també una etapa molt important de la meua vida. Una activitat força diferent de les anteriors però que tenia en comú amb totes la dedicació a la universitat, i tenia l'avantatge que em permetia tornar a una activitat concreta, sense tanta paperassa, i sobretot renovar el contacte directe amb els estudiants. En aquest cas, estudiants de totes les especialitats, als quals el Col·legi oferia una nova possibilitat d'obrir-se a Europa. Són nombrosos els alumnes i professors de la Universitat de Girona que n'han tret un bon profit, entre altres Xavier Escribà, que fa poc va presentar una magnífica exposició en aquesta ciutat, i Àngel Quintana, que, sense descuidar les crítiques cinematogràfiques d'*El Punt*, hi va aprofitar la seva estada per escriure un interessant llibre sobre Renoir que ara enriqueix la biblioteca del Col·legi.

Permetin-me acabar les meves paraules formulant un desig per a la nostra comunitat universitària, un desig que és també un repte per a tots plegats:

el repte d'esforçar-nos per bastir una universitat cada dia millor, més compromesa amb la recerca i més oberta a la societat; una Universitat que ofereixi un ensenyament i una formació de qualitat als alumnes que arribin a les seves aules. Als que ja hi són i als que hi entraran aviat, i també a aquells infants que avui encara es preparen a la escola, com la Núria i l'Arnau Roqueta Virgili i els seus petits companys, que cada dia a les cinc en punt de la tarda omplen de jocs i rialles la plaça Miquel Santaló.

Cal no oblidar que tenim amb tots ells un compromís molt important.

Perquè els joves i els infants són la nostra millor riquesa, ja que en les seves mans està el nostre futur. O més exactament: ells són el nostre futur. I és en aquest futur on jo he trobat el sentit i la motivació que m'han guiat al llarg d'aquests anys, el record dels quals em satisfà avui compartir amb tots vosaltres.

Desgrano aquests records sense nostàlgia, encara que amb una mica d'enyorança d'aquelles persones que m'han acompanyat al llarg del meu recorregut vital i amb les quals em sento en deute per tot el que m'han donat.

A elles he d'agrair el que de positiu hagi pogut realitzar o aconseguir, i per això a elles els voldria brindar l'honor que m'heu concedit.

Moltes gràcies.

PRESENTACIÓ DEL DR. JOAN RODÉS, A CÀRREC
DEL DR. CARLES ABELLÀ,
PADRÍ DEL DOCTORAND

Rectora Magnífica,
Membres de la comunitat universitària,
Digníssimes autoritats,
Amigues i amics,

Assumeixo la responsabilitat de relatar els mèrits concrets pel Dr. Joan Rodés i Teixidor per ser investit com a doctor *honoris causa* per la Universitat de Girona amb el convenciment que és alhora una tasca agraïda i difícil. Agraïda, perquè es tracta de fer repàs de la trajectòria d'un home que és referència cabdal en el món de la medicina, en l'àmbit internacional; i difícil, perquè costa de resumir en una breu intervenció el detall de les aportacions científiques que el doctor Rodés ens ha llegat.

Abans de res, però, deixin-me que faci esment de la relació del doctor amb la Universitat de Girona. El curs que ve s'implanten a Girona els estudis de Medicina. És una fita remarcable pel que significa de consolidació de la nostra Universitat i un repte de primer ordre per a la nostra comunitat docent i investigadora. Per tal de dur a bon port la titulació, calia esmerçar-hi tots els esforços possibles. S'han aplegat, en aquesta aventura, que és sòlida i extremament responsable, un munt d'iniciatives de la societat civil, dels sectors professionals i, per descomptat, de la mateixa universitat. Per bastir una estructura com aquesta es necessiten totes les aportacions, tots els consells. En aquest sentit, la intervenció del doctor Rodés ha estat decisiva, perquè ha dibuixat amb precisió les característiques bàsiques que ha de tenir una facultat moderna, adaptada als temps que vivim, rigorosa i amb l'afany d'una formació de primer nivell. El doctor Rodés ens ha cedit bona part de la seva experiència gestora per tal que les directrius de la medicina a Girona siguin, des del començament, clares, nítides, entenimentades. Parlem, sobretot, d'una medicina activa, acostada al problema del malalt, preocupada perquè el nou metge rebi el corpus teòric amb disciplina i perquè, al mateix temps, sigui particip d'un treball pràctic constant, des dels primers cursos; una medicina relacionada amb l'entorn, íntimament unida a les estructures clíniques; uns estudis que tinguin els millors professionals i una direcció eficient, capaç d'actuar com a motor.

Els consells del doctor Rodés, les seves intervencions en el procés, han estat, per a la Universitat de Girona, un tresor que es concreta en l'acte d'homenatge que avui li tributem. Joan Rodés, tanmateix, no accedeix al títol de *honoris causa* d'aquesta Universitat per la seva contribució personal. No només per això. La UdG l'investeix com a doctor a causa, com a conseqüència, de la seva trajectòria, com a reconeixement als mèrits que ha acumulat en la seva carrera, una trajectòria i uns mèrits que, d'alguna manera, es resumeixen en el paper que ha tingut en la implantació dels estudis de Medicina a la nostra ciutat. Per què? Perquè Girona rep el mestratge professional i té una alta estima per la qualitat humana del doctor Rodés, abocats amb entusiasme —com a corollari de la seva vida al servei de la medicina— en la nostra institució.

En la trajectòria de Joan Rodés, si ens atenim estrictament al seu currículum, s'han de valorar almenys sis aspectes, tots d'una gran transcendència i tots indistingibles els uns dels altres. Formen part d'un tot que ens dibuixa el perfil científic del nou doctor de la UdG:

— La implicació en una medicina que s'acosta decididament al malalt i que, d'aquí, n'extreu el pòsit, l'experiència per a la tasca de recerca.

— Una investigació que se centra en les malalties hepàtiques i que té una immediata aplicació en la pràctica clínica.

— Una labor de gestió que va més enllà dels propis interessos concrets en una branca de la medicina per estendre's a un univers més ampli, al conjunt del sistema hospitalari.

— Una notabilíssima projecció internacional que es fonamenta en el treball dut a terme a la Unitat d'Hepatologia de l'Hospital Clínic de Barcelona.

— Un sord, discret i molt important exercici d'assessorament en el món de la política sanitària.

— I, *last but not least*, l'assumpció de responsabilitats quant a l'avaluació de la qualitat en el sistema universitari.

Joan Rodés, nascut l'any 1938, és catedràtic de Medicina de la Universitat de Barcelona i, en l'actualitat, exerceix el càrrec de director general de l'Hospital Clínic de Barcelona i és president de la Comissió d'Avaluació de la Recerca de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU), a més de dirigir l'IDIBAPS, l'Institut d'Investigacions Biomèdiques August Pi i Sunyer. També presideix el Consell Assessor del Ministeri de Sanitat. Ha estat president de diverses organitzacions científiques, com l'European i la International Association for the Study of the Liver, i ha estat editor de la revista *Journal of Hepatology* i membre de l'*editorial board* de revistes com *The Lancet*, *International Hepatology Communications* o *Alimentary Pharmacology and Therapeutics*. Així mateix, al llarg de la seva carrera ha estat *visiting professor* en més de 50 universitats dels Estats Units,

Europa, Àsia, Àfrica i Austràlia. En el seu currículum cal destacar també la seva condició d'acadèmic numerari de la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona i els nombrosos guardons que ha rebut, com la Medalla Narcís Monturiol al mèrit científic i tecnològic, el Premi Severo Ochoa a la investigació, la Gran creu de l'Orde de Sanitat, i diversos reconeixements internacionals, com el que li va ser atorgat per la Rotterdam Liver Foundation.

El doctor Rodés ha publicat al voltant de 500 articles originals i més de 50 revisions en revistes com *The Lancet*, *New England Journal of Medicine*, *Gastroenterology*, *Hepatology*, *Gut* i *Journal of Hepatology*, un centenar de capítols de llibre i més de trenta llibres com a editor.

Tot i això, em deixo molts detalls. Molts. Si l'extensió d'aquesta *laudatio* fos proporcionada als mèrits adquirits pel doctor Rodés, em temo que l'acte s'allargaria de manera desproporcionada. He mirat de redactar un resum, una aproximació, que fes esment dels seus múltiples camps d'acció, que il·lustrés els aspectes més destacats de la seva contribució al desenvolupament científic. No deixen, però, de ser xifres, de ser noms, de ser una freda desconstrucció d'una llarga experiència mèdica.

Em deixo, en aquest resum, la part més important, els detalls que eleven Joan Rodés a un estadi de figura rellevant de la medicina d'aquest país. Els detalls, també, que ens parlen de la seva vàlua com a científic i com a ciutadà d'una època i d'un país.

De manera expressa, en el relat de la seva trajectòria, no he fet esment al fet que des de l'any 1973 i fins al 2003 ha estat el cap del Servei d'Hepatologia de l'Hospital Clínic de Barcelona. Aquesta és la pedra de toc per parlar de Joan Rodés i de la seva transcendència com a home de ciència i d'acció. És a partir del Servei d'Hepatologia que Rodés executa, amb la col·laboració d'un equip que es manté homogeni des dels inicis, una revolució tranquil·la, però metòdica, en el món del tractament de les malalties hepàtiques.

A finals de la dècada dels seixanta del segle XX, el grup de metges que treballen al Clínic s'adonen de la necessitat de fixar-se en el malalt i en els seus problemes quotidians, de definir una estructura que relacioni de manera directa la pràctica clínica amb la recerca dirigida cap a una millor qualitat de vida de les persones. És a dir, senten la necessitat, fonamentada en la seva incipient experiència, de tractar les malalties hepàtiques des d'una perspectiva global, diferenciada d'altres camps de la medicina. D'aquesta manera, a començament dels anys setanta s'estableix la primera unitat de fetge espanyola i una de les primeres d'Europa que té cura del tractament mèdic específic del fetge. Es crea, al mateix temps, la primera unitat de tractaments intensius, amb un afany que ajunta la recerca i la preocupació pel dia a dia de l'assistència clínica. És a dir, es tracta d'una recerca que, en un primer nivell, es preocupa

per donar respostes a les preguntes dels usuaris, una recerca clínica que té com a fonaments els neguits immediats, concrets, dels malalts.

Joan Rodés actua, en aquest sentit, com un líder natural. No solament per la seva capacitat científica, que ja he fet notar, sinó perquè ajunta i dirigeix un grup de metges i investigadors que acaba convertint la unitat clínica hepàtica en una de les més rellevants del món. És un grup de metges i investigadors que es manté fidel a l'ideari impulsat per Rodés i que conforma, en un cas singular en l'univers científic, un tot compacte amb 35 anys d'història i de consolidació internacional.

Un dels avantatges d'aquesta revolució que dèiem tranquil·la, metòdica i tenaç és que els resultats de la recerca es poden aplicar de manera directa, contundent, a la necessitat expressada pel malalt. El tractament clínic, reflectit en les estadístiques, en les proves, en el dia a dia d'acció i reacció, s'acaba convertint en un protocol aplicable arreu, a través de les guies clíniques que s'assumeixen com a pròpies, per a tots els especialistes i les societats mèdiques.

En resum, la recerca impulsada pel doctor Rodés i per un grup que té continuïtat i que genera sinergies positives en la comunitat científica, amb projeccions dels seus membres en universitats de tots els continents, es basa en l'íntim lligam que manté la investigació amb el malalt, amb la persona.

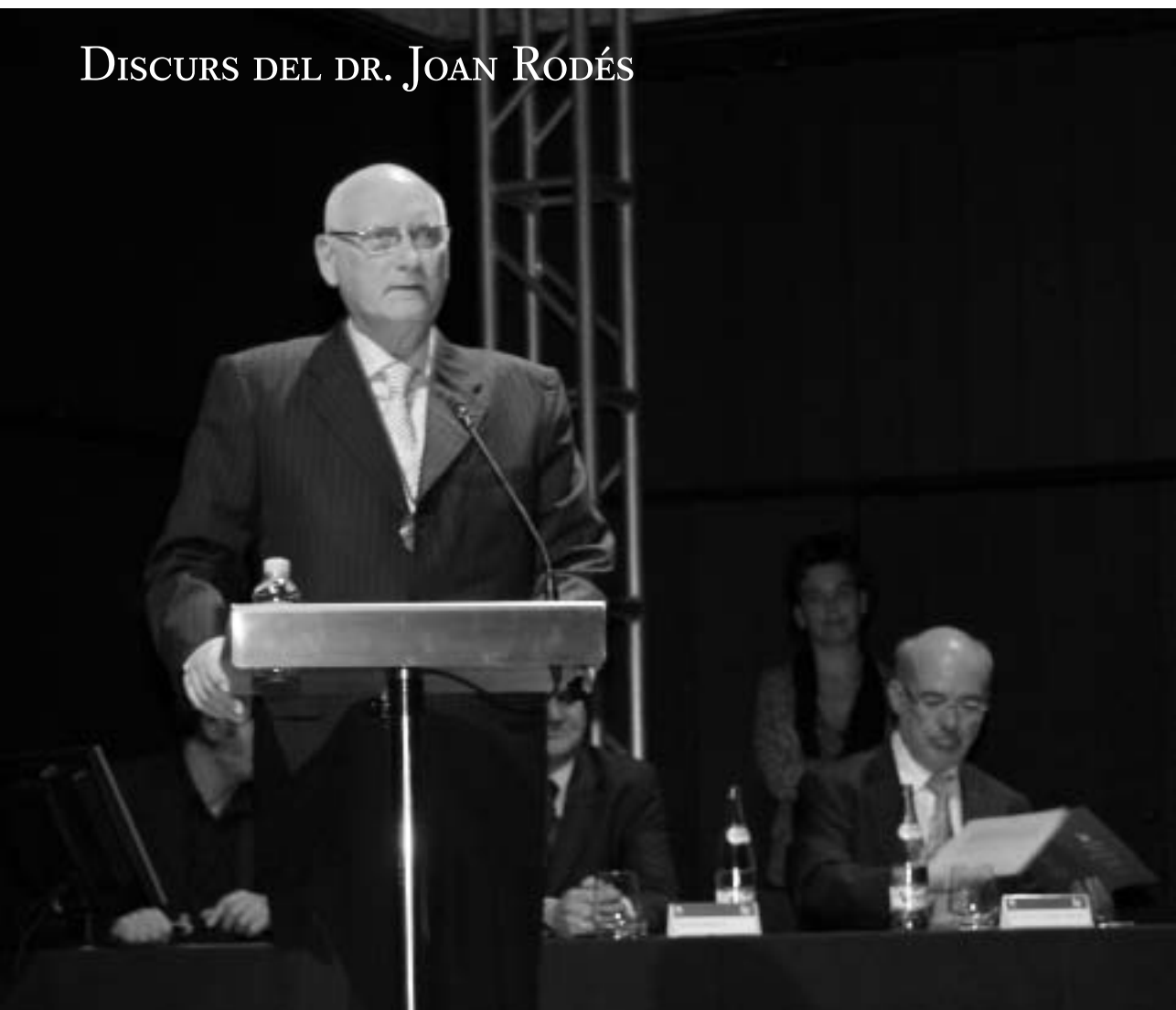
Aquest vessant humanista de Joan Rodés, impulsor decidit de la Unitat d'Hepatologia, el converteix no solament en un referent mèdic, sinó en una personalitat de prestigi que, més enllà de la seva tasca concreta a la Unitat, sent el neguit de definir un marc més ampli per a la recerca hospitalària. És així que figura al capdavant de la gestió, en la Fundació Clínic, i que crea una estructura com l'IDIBAPS, un institut de recerca mixt (Clínic, Facultat de Medicina, CSIC), que racionalitza i aporta pautes d'eficiència al conglomerat de la investigació.

Al mateix temps, com a assessor de les autoritats sanitàries, crea les xarxes d'investigació biomèdica —el CIBER, Centre de Recerca Biomèdica en Xarxa—, que permeten el treball en xarxa i el millor aprofitament de les facultats ja existents en centres de tot el territori estatal.

Em sembla que ja és hora de posar el punt final. Espero, si més no, que el relat de la trajectòria del doctor Joan Rodés els hagi servit per prendre consciència de la seva extraordinària vàlua i de l'honor que és, per a tots nosaltres, que passi a formar part del Claustre de la Universitat de Girona. Ho repeteixo: no només per les seves innegables qualitats i mèrits científics, sinó pel que representa de model a seguir per tots aquells que pensem que la ciència és un mitjà per convertir el món en un lloc més habitable, més humà, més digne. Avui dia, això no és poca cosa.

Per tot això, Rectora Magnífica, sol·licito que s'atorgui i es confereixi el grau de doctor *honoris causa* al senyor Joan Rodés.

DISCURS DEL DR. JOAN RODÉS

Rectora Magnífica,
President del Consell Social,
Secretari general,
Digníssimes autoritats,
Senyores, senyors,

En primer lloc, volia agrair a la rectora i el seu equip que m'hagin fet l'honor de concedir-me aquest *honoris causa*. És també un gran honor compartir-lo amb la Dra. Carmina Virgili i el Dr. Raimon Panikkar, destacades figures de la ciència, la cultura i el pensament. Així mateix, també voldria agrair al Dr. Abella la seva exquisida presentació de la meva persona.

A mitjans del 2007 vaig tenir l'oportunitat de conversar extensament amb la rectora Anna Maria Geli. Era l'estiu i ens vàrem reunir a casa seva, a l'Escala, acompanyats d'un exquisit dinar i una vista magnífica del golf de Roses. El motiu de la trobada va ser parlar de l'organització de la nova facultat de medicina a la Universitat de Girona. La reunió va ser llarga i distesa i vàrem arribar a la conclusió que seria necessari crear una comissió per trobar les millors solucions per a la creació de la nova facultat. Vàrem crear la comissió, la majoria dels membres de la qual eren professors de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat Pompeu Fabra i professionals d'alt nivell del Departament de Salut i de l'àmbit empresarial. Vàrem tenir el gran avantatge que tant la consellera de Salut, Marina Geli, com la comissionada d'Universitats i Recerca, Blanca Palmada, varen estar d'acord amb aquesta comissió.

A partir de la primera reunió ja vàrem arribar a cinc conclusions: en primer lloc, considerar que la veritable escola de medicina és l'hospital i que sense el concurs directe d'un hospital és impossible programar uns estudis de medicina d'alt nivell. Desgraciadament tenim exemples que demostren que la dissociació entre facultat de medicina i hospital ha estat pràcticament sempre el més habitual.

En segon lloc, que la divisió entre les dues àrees clàssiques —bàsiques i clíniques— hauria de desaparèixer i que ja des dels inicis dels estudis de Medicina hi hauria d'haver ensenyament clínic.

En tercer lloc, que no era recomanable que l'edifici de la facultat estigués separat de l'hospital. Per sort està previst que en un breu període de temps l'Hospital Josep Trueta sigui reconstruït, la qual cosa és un gran avantatge per poder-lo dissenyar d'una manera adequada amb l'objectiu d'aprofitar tots els recursos humans i materials i alhora facilitant la coordinació amb altres estructures sanitàries de la província, per a l'ensenyament de la medicina a Girona.

En quart lloc, hi hauria d'haver una estructura organitzativa que facilités la recerca biomèdica translacional, per a la qual cosa és important la construcció d'un edifici dedicat a la recerca tan proper com sigui possible a l'hospital i a l'edifici de la Facultat de Medicina.

En cinquè lloc, acceptar els criteris de la Unió Europea en matèria de formació universitària. És evident que, d'acord amb els plans de formació mèdica europea, les facultats de medicina modernes han de formar graduats (els futurs professionals) de qualitat, altament qualificats des d'un punt de vista científic i tècnic, però també capacitats humanament, socialment i èticament per fer front als reptes que presenta la pràctica mèdica en un món globalitzat, preservant, a més, la identitat i l'heterogeneïtat que requereix la divisió geopolítica dels seus habitants. S'ha de tenir en compte que la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia haurien de ser el fil conductor de tot el currículum de la carrera de Medicina, amb suggeriments com l'ensenyament dels principis de la medicina científica basada en l'evidència, així com el pensament analític i crític. Paral·lelament, s'ha d'apostar per incorporar al currículum les contribucions de les ciències de la conducta i socials, d'ètica mèdica i d'economia de la salut, que garanteixin el comportament adequat en l'exercici de la pràctica professional i que afavoreixin habilitats de comunicació, presa de decisions i lideratge i influència social.

L'establiment dels crèdits de l'espai europeu per a l'educació superior i el suplement europeu al títol faciliten la mobilitat dels estudiants i professionals, garanteixen l'equiparació, equivalència i transparència de les titulacions, independentment del lloc on s'imparteixin, i comporten l'autoaprenentatge de l'alumne, ja que un dels principals objectius de l'espai europeu per a l'educació superior és orientar la formació de l'estudiant cap a competències i habilitats en comptes de coneixements.

La formació bàsica del metge comprèn almenys 6 anys d'estudis o 5.500 hores d'ensenyament teòric i pràctic impartit en una universitat. De la mateixa manera, les directives estableixen que la formació bàsica del metge garantirà que s'han adquirit els coneixements següents:

Un coneixement adequat de les ciències en les quals es fonamenta la medicina, així com una comprensió dels mètodes científics, incloent-hi els principis de mesura de les funcions biològiques, d'avaluació dels fets científicament provats i de les anàlisis de dades.

Un coneixement adequat de l'estructura, de les funcions i del comportament dels éssers humans, sans i malalts, així com de les relacions entre l'estat de salut de les persones i el seu entorn físic i social.

Un coneixement adequat de les matèries i de les pràctiques clíniques que li proporcioni una visió coherent de les malalties mentals i físiques, de la medicina en els seus aspectes preventiu, diagnòstic i terapèutic, així com de la reproducció humana.

Una experiència clínica adequada adquirida en hospitals sota l'oportuna supervisió.

I finalment, i d'acord amb els plans de formació, vàrem considerar que per assolir tots aquests objectius és imprescindible que a la nova facultat de medicina es canviï el tipus d'ensenyament actual i s'utilitzi el cas clínic pràctic en comptes de les classes magistrals, que no són de cap utilitat, ja que avui dia els estudiants poden trobar les informacions en els llibres o revistes de medicina o a la xarxa informàtica.

Estic convençut que aquesta nova facultat de medicina tindrà molt èxit i serà un lloc de referència de la biomedicina catalana, sempre que s'hi incorpori un institut de recerca biomèdica que permeti desenvolupar investigació del més alt nivell.

Tots els membres de la comissió estem d'acord que fa falta un líder que assumeixi tota aquesta responsabilitat i que actuï inicialment com un verdader degà. Segons les meves informacions, aquest líder ja ha estat trobat.

És evident que el nivell de coneixements que la biomedicina ha assolit en aquests darrers anys influirà d'una manera clarament positiva en la millora de la salut de les persones.

La recerca biomèdica es caracteritza perquè inclou un ampli ventall de línies d'actuació, que van des de la recerca fonamental o bàsica fins a la recerca clínica, la recerca epidemiològica i en serveis de salut. Aquestes actuacions en matèria de recerca es poden fer des de l'àmbit molecular, orgànic o sistèmic fins a arribar a l'estudi de grups de població o a l'anàlisi del rendiment tècnic i econòmic del mateix sistema de salut. L'experiència acumulada durant les dues darreres dècades ens permet considerar que és necessari que els hospitals, principalment els universitaris, disposin d'un marc adequat de recerca en el qual s'intentin resoldre múltiples preguntes que es deriven de l'assistència mèdica. També es necessari que s'aconsegueixi escurçar l'interval de temps entre la producció de nous coneixements i la seva recerca en condicions reals d'aplicació a la pràctica clínica diària. Aquesta és una cadena interactiva que va des de la recerca bàsica fins a l'assistència mèdica, tot passant per la recerca clínica, i que constitueix el que s'anomena *recerca translacional*.

La recerca translacional és un concepte que inclou aspectes de ciència biomèdica bàsica i recerca clínica i, per tant, requereix entrenament i recursos

que normalment no es troben als laboratoris o als departaments clínics. A més, la recerca translacional no es pot dur a terme als departaments bàsics de la universitat o als instituts de recerca exclusius de biologia molecular, ja que els investigadors d'aquests centres no disposen de coneixements apropiats en recerca clínica perquè no tenen centres hospitalaris per poder realitzar-la. Per aquest motiu els centres on es combinen ambdós tipus de recerca per la col·laboració entre universitats, centres de recerca bàsica i hospitals d'alt nivell assistencial, són les institucions ideals per realitzar aquests tipus de recerca.

Un exemple del futur desenvolupament de la recerca translacional són les possibilitats que es deriven de la seqüenciació del genoma humà. La gran quantitat d'informació derivada d'aquest fet requerirà un gran sistema de recerca translacional, centrada particularment en estudis fenotípics. Els centres assistencials acadèmics que aconseguixin integrar amb èxit xarxes o sistemes sanitaris en el seu conjunt, amb poblacions ben definides i amb grups de recerca clínica ben entrenats, podran, probablement, integrar una gran plataforma de recerca genòmica, amb intercanvi d'informació bidireccional entre investigadors bàsics i clínics i amb el desenvolupament de grans bases de dades genètiques, genotípiques, clíniques i farmacològiques.

A més, el futur desenvolupament de la farmacogenètica facilitarà, per primera vegada en l'assistència mèdica, un tractament de tipus individualitzat, de manera que el risc de presentar efectes secundaris relacionats amb la medicació disminuiran notablement. Aquests exemples indiquen que, en un futur no gaire llunyà, la pràctica de la medicina canviarà segons l'avenç de la recerca translacional.

Pel que fa a l'organització interna hospitalària, els models de gestió innovadors que potenciïn la cultura emprenedora afavoriran la recerca i la innovació tecnològica. Disposar de professionals líders amb una visió assistencial, docent i de recerca i alhora de gestió i d'empresa, i situar-los als òrgans de govern dels hospitals amb la responsabilitat de prendre decisions mèdiques, de recerca, d'inversió en noves tecnologies i de tipus econòmic en general són elements clau per facilitar el desenvolupament. Aquests aspectes han de néixer d'un veritable canvi de cultura on els equips directius trenquin amb la idea que la recerca, l'assistència i la gestió són incompatibles, i entenguin que tan sols una visió conjunta i coordinada de tots aquests àmbits permetrà desenvolupar una assistència de qualitat que controli els costos i permeti la incorporació de les noves tecnologies.

He dit.

Moltes gràcies.

DISCURS DE LA DRA. ANNA M. GELI, RECTORA DE LA
UNIVERSITAT DE GIRONA

Honorable Consellera,
Comissionada, autoritats,
Distingits professors i professores, amics, nous membres del Claustre de la UdG,
Membres de la comunitat universitària,
Senyores i senyors,

Avui celebrem, en el si de la nostra institució, un acte del tot singular. Acostumats com estem a la vida de cada dia, amb acords de govern, discussions de pressupostos, planificació de la docència, integració europea, recerca...; acostumats com estem al treball quotidià que se centra en les classes, en els laboratoris, en les biblioteques..., avui celebrem un acte acadèmic del màxim nivell i significació universal.

Més enllà de la celebració, de la festa, avui fonamentem la vigència de la institució universitària i del que representa.

Aquesta és la quarta vegada, al llarg dels seus anys d'existència, que la Universitat de Girona investeix doctors *honoris causa*. Per això ens trobem davant d'una cerimònia capital, per bé que, segons l'estil de la Universitat de Girona, discreta i emotiva.

Abans de res, deixin-me que agraeixi a l'Ajuntament de Girona el fet d'haver-nos cedit l'espai del Centre Cultural La Mercè, com ja havia succeït altres vegades, per a un esdeveniment així. Moltes gràcies.

Els doctors que passen a formar part del Claustre Universitari com a reconeixement del prestigi que han acumulat al llarg de la seva trajectòria professional, dels mèrits que han contret i de l'estima que els tenim, honoren tota universitat i li atorguen un rèdit suplementari. Pensem que la Universitat de Girona assumeix l'experiència i la saviesa dels nous doctors a través de la seva voluntat crítica i del seu esforç per transmetre el coneixement. Crítica i coneixement: aquest és el missatge que transmet la Universitat de Girona en una cerimònia com la d'avui. Universitat és reconeixement dels mèrits i perspectiva de reflexió radical. Ens identifiquem amb el rigor i no pas amb la grandiloqüència.

El fet de presidir per primera vegada una investidura així, he de reconèixer que em fa ser feliç i intentaré explicar-los-en el perquè.

Al llarg del temps, la Universitat de Girona ha nomenat doctors *honoris causa* en diferents disciplines, a proposta de diversos departaments o facultats. Hi comptem representants del món artístic, cultural, científic, persones que han ofert a la societat una destacada aportació perquè el conjunt de la ciutadania sigui més civilitzat, més harmònic, més just. Els doctors *honoris causa* passen a formar part del Claustre de la Universitat, tal com vol la tradició, i tal cosa vol dir que aporten el seu tarannà, la seva saviesa, la seva pròpia personalitat, al desenvolupament i la millora dels objectius de la institució.

Una universitat es distingeix per molts aspectes, però també pels doctors *honoris causa* que nomena, els quals ho són perquè la Universitat ha percebut en ells, en la seva obra, una conducta exemplar que ha de servir com a referència per a la resta de la comunitat.

Estem orgullosos, com a Universitat de Girona, de la galeria de doctors *honoris causa*, així com de les persones, homes i dones, que han contribuït, des de fora, a la vitalitat de la UdG.

Avui tinc l'honor de representar la Universitat en aquesta acollida, en aquest homenatge, en aquest reconeixement públic. La Universitat com a institució es presenta al món, a la societat, per la qualitat de la docència, per la intensitat de la recerca, per la voluntat de transferència... però també per totes aquelles persones a qui ha decidit de reconèixer com a pròpies. Homes i dones que passen a ser membres de la Universitat de Girona, amb totes les conseqüències, amb total estimació. Homes i dones amb els quals s'amplia el ventall de professorat i l'intercanvi d'idees. Homes i dones que són, en part, l'exemple del nostre estil i de la nostra manera de fer, que dibuixen part de la història, de la nostra història.

M'han de permetre un excurs. He dit homes i dones, però en realitat hauria de dir "dona". La doctora Carmina Virgili és avui la primera doctora *honoris causa* que investeix la UdG. Aquesta circumstància és, doncs, doblement emocionant perquè expressa la voluntat de la Universitat de Girona de defensar sempre un igual reconeixement de mèrits i una explícita igualtat de les persones.

Aquest acte no és gens habitual. És extraordinari i esplèndid, i avui es tenyeix d'un color peculiar. Més enllà dels mèrits evidents que hem escoltat, més enllà de la personalitat de cada un d'ells, tant el doctor Pannikar, com la doctora Virgili o el doctor Rodés es caracteritzen per un aspecte que, si em permeten, destacaré de manera especial. És, segons com, el fil conductor de la cerimònia.

Tots ells tenen una indiscutible vàlua professional, un inqüestionable currículum científic i literari. Tots són persones que han destacat en la

investigació i la reflexió. Uns doctors *honoris causa* que honoren la universitat que els investeix. Més enllà d'això, tanmateix, més enllà de l'evidència, hi ha una base compartida. Entenen la ciència, la filosofia, la medicina, com un acte d'humanització, com un exercici de donar-se a l'altre, d'oferiment de les pròpies idees i de les pròpies energies, per a una millor convivència. I tot això des de la soledat de qui reflexiona o des de la inquietud de qui organitza un equip. Sempre amb la voluntat expressa d'entrar en una dimensió que s'allunyi de l'estricta acumulació acrítica del coneixement. El Dr. Panikkar, la Dra. Virgili i el Dr. Rodés han anat a l'essència de l'universitari: l'ésser humà en la seva plenitud. A través del pensament, de la pràctica, gràcies a la seva visió de futur, lluitant per una ciència acostada al ciutadà, per una medicina avançada, que també vol dir humanitzada, per la confluència de les civilitzacions.

I ja que la investidura com a doctors *honoris causa* és un acte en què es fa públic el reconeixement a unes persones concretes, per unes qualitats concretes, deixin-me que m'adreci, de manera directa i personal, als nous doctors *honoris causa* de la UdG, i que faci un breu esment de cada un d'ells, a tall de benvinguda a la nostra comunitat universitària.

Primer de tot, a la doctora Carmina Virgili, a qui agraeixo l'exemple que ens ha donat com a científica implicada en el món contemporani, en la tasca política i social, en la lluita pel reconeixement de la dona, en la gestió universitària. En ella es resumeixen els atributs del docent i l'investigador, que alhora sent la necessitat de participar en la societat, una tasca indefugible per a tot intel·lectual. Carmina Virgili, la primera dona que és *honoris causa* per la UdG, ha impulsat la universitat des dels àmbits de la recerca, la docència i la gestió, i també ha actuat més enllà, en el vessant públic, amb càrrecs en el govern en una labor continuada a favor dels principis ètics i democràtics. Moltes gràcies.

Al doctor Raimon Panikkar, també gràcies. Moltes gràcies per ensenyar-nos a pensar en la saviesa que es desprèn de l'amor, segons les seves pròpies paraules, més enllà de *l'amor a la saviesa* que es desprèn de la filosofia. El seu exemple constant de reflexió sobre la religió i sobre la cultura, les religions i les cultures, ens invita sempre a mantenir obertes les portes del diàleg, de l'interès per l'altre. En la seva voluntat de saber hi ha implícit el desig de pluralisme. El seu mestratge va més enllà de la seva obra i passa per *la seva actitud davant del món*: tot un mirall on els universitaris podem anar a buscar les claus per entendre i comprendre, no pas per confirmar les certeses sinó per establir els dubtes que ens fan ser més humans, més solidaris.

I, finalment, al doctor Joan Rodés, i en nom de la Universitat, em plau agrair-li de tot cor la predisposició a col·laborar amb la UdG per a la implantació dels estudis de Medicina. La seva presència, els seus consells, la seva energia, han estat clau per adonar-nos del gran repte que tenim entre mans i per convèncer-nos dels actius que no podem, ni volem, desaprofitar.

Més enllà de la vàlua científica, impecable, la figura de Joan Rodés és, per a nosaltres, la de l'amic que reconforta. En certa manera, la seva trajectòria professional és la de metge que viu pels malalts i per la investigació que millora la seva professió i la condició humana. És el que volem per a Girona i és el que ell ens ha mostrat. Des de la seva condició de referent mundial, Joan Rodés és també el nét del metge rural de Rodanyà, a Tarragona, i potser és en aquest lligam sentimental on cal anar a cercar la seva vocació de servei. Moltes gràcies.

Ja els tenim entre nosaltres i, com deia Petrarca, ens podem alegrar en aquesta nova estació que els acull i que ens acull. Gràcies de tot cor pel seu tarannà, pel vostre tarannà... Gràcies pel vostre mestratge.

La Universitat de Girona integra els doctors Pannikar, Virgili i Rodés en el seu Claustre i també ho fa extensiu, si em permeten, a la societat gironina de la qual formem part. És per a nosaltres un goig de compartir l'honor de la seva causa amb tots aquells que prestigien i estimen la Universitat de Girona, amb tots aquells que lluiten pel seu futur.

Moltes gràcies!

Anna M. Geli de Ciurana
Rectora de la UdG

Girona, 28 d'abril de 2008

